

**ผลการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ เพื่อส่งเสริมความฉลาด
ทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา**

**The effect of using the 4S learning management in dramatic arts subjects
to promote emotional intelligence of high school students**

**Kasetsart University Laboratory School Kamphaeng Saen Campus
Educational, Research and Development Center**

อุษณีญ์ จันทรสุกรี^{1,*} และ สุชาติ จันทรสุกรี²

Ussanee Jantarasugree^{1,*} and Suchart Jantarasugree²

(วันรับบทความ : 21 เมษายน 2566/วันแก้ไขบทความ : 21 สิงหาคม 2566/วันตอบรับบทความ : 16 กันยายน 2566)

(Received Date : Apr 21st , 2023, Revised Date : Aug 21st , 2023, Accepted Date : Sep 16th , 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 130 คน ที่ได้มาจากวิธีสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยการจับฉลาก เป็นวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ใช้กลุ่มเดียวทดสอบก่อน - หลัง One – Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับวัยรุ่น (อายุ 12 – 17 ปี) ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข โดยเลือกใช้เฉพาะส่วนที่เป็นองค์ประกอบด้านสุข จำนวน 16 ข้อ และแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการสอน

¹ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน Email: ussanee.j@ku.th

¹ Kasetsart University Laboratory School Kamphaeng Saen Campus Educational Research and Development Center, Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University Email: ussanee.j@ku.th

² โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา/คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน Email: suchart.j@ku.th

² Kasetsart University Laboratory School Kamphaeng Saen Campus Educational Research and Development Center, Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University Email: suchart.j@ku.th

* ผู้ติดต่อหลัก Email: ussanee.j@ku.th

* Corresponding author Email: ussanee.j@ku.th

แบบ 4S เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีค่าเท่ากับ 4.53 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด วิเคราะห์และเปรียบเทียบด้วยสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติ t – test

ผลการวิจัย พบว่า การใช้วิธีการสอนแบบ 4S ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 นำเสนอสิ่งเร้า (Stimulus) ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมความพร้อม (Start) ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติ (Step) และขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลงานและประเมิน (Star) ในวิชานาฏศิลป์ พบว่า การใช้วิธีการสอนแบบ 4S สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ (ด้านสุข) ก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ พบว่า หลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์สูงกว่าก่อนการใช้วิธีการสอนแบบ 4S อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : วิธีการสอนแบบ 4S, วิชานาฏศิลป์, ความฉลาดทางอารมณ์

Abstract

This research had two objectives 1) to study the effect of using the 4S teaching method in the subject of dancing arts to promote emotional intelligence of senior high school students and 2) to compare the levels of emotional intelligence of the senior high school students before and after using the 4S teaching method in the subject of dancing arts. The study sample selected by the Sample Random Sampling consisted of 130 senior high school students of Mathayom Sueksa 6 of Kasetsart University Laboratory School Kamphaeng Saen Campus, Educational Research and Development Center. It was an experimental research of One – Group Pretest-Posttest Design. The study instruments were an Emotional Intelligence Assessment for adolescents (12-17 years old) of the Department of Mental Health, Ministry of Public Health consisting of 16 items of the assessment of the emotional intelligence of happiness and the lesson plan of the 4S teaching method on creative dance performance. These 2 study instruments had also been checked the accuracy and suitability by three experts, with a value of 4.72 at the most appropriate level. The data were analyzed in terms of arithmetic means, standard deviation and t-test.

The results revealed that using the 4S teaching method in the subject of dancing arts can make the senior high school students to have higher emotional intelligence; moreover, when the levels of emotional intelligence of the senior high school students before and after using the 4S teaching method in the subject of dancing arts were compared, the students' level of emotional intelligence after were significantly ($p<.05$) higher than that before.

Keywords: 4S teaching method, dramatic arts, emotional intelligence

บทนำ

ในปัจจุบันการเรียนการสอนทางนาฏศิลป์ ยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนใช้วิธีการสอนแบบเก่า คือ ครูเป็นศูนย์กลางให้นักเรียนทำตาม ทำให้ผู้เรียนขาดการส่งเสริมทางด้านความคิดสร้างสรรค์ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4S มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ เอกลักษณะ ลีลา ท่ารำของการแสดงแต่ละประเภท มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะการรำตามแบบและทักษะการคิดท่ารำโดยใช้ความรู้ในสิ่งที่ เป็นพื้นฐานและพัฒนาไปจนถึงการคิดท่ารำด้วยตนเองอย่างอิสระ เน้นบรรยากาศในห้องเรียนให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นอิสระไม่ถูกควบคุมด้วยระเบียบวินัยหรือการวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดใหม่ ๆ แปลก ๆ ของตนเอง สนับสนุนการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นด้วยตนเอง ซึ่งชมผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นการให้กำลังใจแก่ผู้เรียนและผลักดันให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่ม ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการยอมรับและยกย่องชมเชย โดยครูสร้างแรงกระตุ้นและมีการเสริมแรง (Petchsri, 2018)

จากสถานการณ์ปัจจุบันเด็กและเยาวชนต้องเผชิญกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตามยุคสมัย ทำให้สถานการณ์เด็กและเยาวชนที่เสนอผ่านสื่อต่าง ๆ บ่งบอกว่าเยาวชนไทยมีพฤติกรรมรุนแรงและสภาวะจิตเบี่ยงเบนเพิ่มขึ้น พร้อมกันนี้ยังมีข้อมูลที่น่าตกใจ อาทิ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร มีระดับไอคิว อีคิว ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และมีการดื่มแอลกอฮอล์อันส่งผลเชื่อมโยงไปสู่ปัญหาต่าง ๆ เช่น ก่ออาชญากรรม เล่นการพนัน การเสพติด สื่อลามก ความรุนแรง เป็นต้น รวมถึงการมีปัญหสุขภาพจิต การปรับตัว และมีแนวโน้มเกิดกับเด็กที่มีอายุน้อยลงเรื่อยๆ (Ministry of Public Health, 2016) ซึ่งเยาวชนกำลังอยู่ในวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และอารมณ์ ที่เห็นได้ชัดเจนก็คือปัญหาทางอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงง่าย อ่อนไหวง่าย เจ้าอารมณ์ มีอารมณ์รุนแรง การควบคุมอารมณ์ยังไม่ดีเท่าที่ควร บางครั้งเก็บกด บางคราวมีความมั่นใจสูง บางครั้งพรั่งพลา ในขณะที่ยังมีความฉลาดทางอารมณ์สูงหรือมีทักษะทางอารมณ์ที่ได้รับ การพัฒนามาเป็นอย่างดีจะเป็นคนที่สามารถรับรู้ เข้าใจและจัดการกับความรู้สึกของตนเองได้ดี รวมทั้งเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น จึงมักจะประสบความสำเร็จมีความพึงพอใจในชีวิต สามารถสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ ออกมาได้เสมอ ตรงกันข้ามกับคนที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ มักจะเต็มไปด้วยความขัดแย้งภายในจิตใจทำให้ขาดสมาธิในการทำงานและมีความคิดที่หมกมุ่น กังวล ไม่ปลอดโปร่ง การเรียนรู้เรื่องความฉลาดทางอารมณ์จึงเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิตให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข (Ministry of Education, 2003)

ท่ามกลางสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 นอกจากจะต้องระมัดระวังเรื่องสุขภาพแล้ว ยังต้องเผชิญความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดความหวาดกลัวด้านต่าง ๆ ล้วนส่งผลต่อสภาวะจิตใจของผู้คนจำนวนมาก โดยเฉพาะเด็กนักเรียน นักศึกษา เนื่องจากต้องเรียนออนไลน์แบบลากยาว ซึ่งรวมถึงกลุ่มเยาวชน เพราะพวกเขาต้องเรียนออนไลน์ ต้องเผชิญกับความรู้สึกเครียด วิตกกังวล โดดเดี่ยว ฯลฯ ทำให้ช่วงวัยที่ต้องการใช้ชีวิตกับเพื่อน กลับต้องมาใช้ชีวิตในบ้าน (Sithisamarn, 2021) ในฐานะอาจารย์คนหนึ่งที่มีโอกาสที่ได้สอนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสาธิตเกษตรฯ กำแพงแสน พบว่า ในสถานการณ์โควิด-19 นี้ ทำให้นักเรียนต้องเรียนออนไลน์และใช้ชีวิตอยู่บ้านเป็นหลัก ทำให้นักเรียนขาดการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านความฉลาดอารมณ์ (EQ) ได้ง่าย ซึ่งในการช่วยให้เด็กนักเรียนสามารถพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์อาจให้เด็กได้แสดงความรู้สึกในรูปแบบของการร้องรำ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รู้จักอารมณ์และสามารถจัดการกับอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นอย่างมีเหตุและผล เมื่อนักเรียนมีความ

ฉลาดทางอารมณ์แล้ว เขาจะทำงานสิ่งใดก็จะประสบความสำเร็จทั้งปัจจุบันและอนาคต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังที่ (Chinnapong, 2013) กล่าวว่า นาฏศิลป์มีความสำคัญต่อเด็กไทย การเรียนนาฏศิลป์ช่วยพัฒนาด้านอารมณ์ ขณะที่เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายในการฟ้อนรำหรือเต้นระบำประกอบเพลงนั้น เด็กจะมีความสุขสนุกสนาน ได้ปลดปล่อยความเครียด ส่งผลให้เด็ก ๆ มีอารมณ์เบิกบานแจ่มใส กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตัวเอง ซึ่ง Ministry of Education (2008) กล่าวว่า การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์ อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์วิพากษ์ วิจัยคุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ มีการประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนที่ผ่านการจัดการเรียนรู้ในรายวิชานาฏศิลป์สามารถที่จะมีความรู้ความสามารถ สติปัญญา และอารมณ์ สามารถพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ รวมถึงเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกในสิ่งที่ตั้งใจได้อีกช่องทางหนึ่ง ดังผลการวิจัยของ (Jintalai, 2017) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างกิจกรรมนาฏศิลป์พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดตาลเอน (โศภนชนูปถัมภ์) พบว่า ผลการทดลองระหว่างก่อนและหลังการใช้กิจกรรมนาฏศิลป์สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง ใช้กิจกรรมนาฏศิลป์สูงกว่าก่อนการใช้กิจกรรมนาฏศิลป์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ (Kartharat & Pattayanon, 2018) การใช้กิจกรรมนาฏศิลป์ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ SMILE เพื่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง ใช้กิจกรรมนาฏศิลป์ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ SMILE สูงกว่าก่อนการทดลองใช้กิจกรรมนาฏศิลป์ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ SMILE อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การจัดการเรียนรู้แบบ 4S เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะการจำตามแบบ และทักษะการคิดทำซ้ำโดยใช้ความรู้ในสิ่งที่พื้นฐานและพัฒนาไปจนถึงการคิดทำซ้ำด้วยตนเองอย่างอิสระ ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดใหม่ ๆ แปลก ๆ ของตนเอง สนับสนุนการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นด้วยตนเอง ชื่นชมผู้เรียนที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นการให้กำลังใจแก่ผู้เรียนและผลักดันให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่ม ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการยอมรับและยกย่องชมเชยโดยครูสร้างแรงกระตุ้นและมีการเสริมแรง โดยการจัดการเรียนรู้แบบ 4S มี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 นำเสนอสิ่งเร้า (Stimulus) เป็นขั้นการจัดการเรียนรู้โดยการนำเสนอสิ่งเร้า เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ในสิ่งที่จะทำ ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมความพร้อม (Start) ขั้นนี้เป็นขั้นที่จะเริ่มต้นเรียนผู้เรียนต้องปรับตัวเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเริ่มเรียนโดยการแบ่งกลุ่ม เพื่อพร้อมที่จะเรียนในขั้นต่อไป ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติ (Step) เป็นขั้นตอนที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการสาธิตของครู หลังจากสาธิตแล้วครูผู้สอนให้นักเรียนฝึกทักษะย่อยและสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกตและทำตาม ขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลงานและประเมิน (Star) เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนทบทวนและให้กลุ่มนำเสนอผลงานแต่ละกลุ่ม (Petchsri, 2018)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษา สืบทอด และต่อยอดการแสดงนาฏศิลป์ไทยซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของไทย และพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อวางรากฐานการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้เป็นทรัพยากรที่ดีของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ในด้านสุข โดยการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 420 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 130 คน ที่ได้มาจากวิธีสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยการจับฉลาก (Phinyophanuwat, 2013)

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาในช่วงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์ รวม 12 สัปดาห์

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ใช้กลุ่มเดียวทดสอบก่อน - หลัง One – Group Pretest-Posttest Design (Buasonth, 2008) ได้มาจากวิธีสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) โดยการจับฉลาก (Phinyophanuwat, 2013)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับวัยรุ่น (อายุ 12 – 17 ปี) ของ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข โดยเลือกใช้เฉพาะส่วนที่เป็นองค์ประกอบด้านสุข จำนวน 16 ข้อ ตั้งแต่ข้อ 37 – 52 และนำข้อคำถามดังกล่าวมาจัดเรียงลำดับใหม่ตามลำดับ ข้อ 1 – 16 ประกอบด้วย

ด้านย่อยภูมิใจตนเอง	จำนวน 4 ข้อ	ได้แก่ข้อ 1, 2, 3, 4
ด้านย่อยพอใจชีวิต	จำนวน 6 ข้อ	ได้แก่ข้อ 5, 6, 7, 8, 9, 10
ด้านย่อยสุขสงบทางใจ	จำนวน 6 ข้อ	ได้แก่ข้อ 11, 12, 13, 14, 15, 16

การรวมคะแนนในด้านต่างๆ บันทึกลงในตารางความฉลาดทางอารมณ์แล้วพิจารณาดูว่ามีคะแนนด้านใดที่สูงหรือต่ำกว่าช่วงคะแนนปกติ

2. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยวิธีการสอนแบบ 4S เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์ รวม 12 สัปดาห์

การตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือในการทำวิจัยไปทำการตรวจสอบความเหมาะสมและหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ด้วยแบบประเมินชนิดมาตราส่วน ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย เหมาะสมน้อยที่สุด

นำคะแนนจากแบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ย แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์การประเมิน จากการตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและหาความเที่ยงตรง (Content Validity) ได้ค่าเฉลี่ย (Mean) ของความเหมาะสม มีค่าเท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.32 อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวม โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับวัยรุ่น (อายุ 12 – 17 ปี) ด้านสุข ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ทดสอบก่อนเรียน (Pre - test) กับนักเรียน เก็บรวบรวมตรวจเช็คความถูกต้องของข้อมูลและบันทึกคะแนน Pre - test

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยวิธีการสอนแบบ 4S เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์ รวม 12 สัปดาห์

ขั้นตอนที่ 3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดสอบหลังเรียน (Post - test) ด้วยแบบประเมินฉบับเดิม เก็บรวบรวมตรวจเช็คความถูกต้องของข้อมูลและบันทึกคะแนน นำคะแนนที่ได้จากการประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุข ก่อนการทดลอง (Pre - test) และหลังการทดลอง (Post - test) มาวิเคราะห์และเปรียบเทียบตามวิธีการทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ที่ได้ศึกษาจากวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ 4S แนวคิดเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทย แนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ และจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ สำหรับวัยรุ่น (อายุ 12 – 17 ปี) ด้านสุข โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Srisa-Ard, 2013)

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลของการประเมินคะแนนความฉลาดทางอารมณ์สำหรับวัยรุ่น (อายุ 12 – 17 ปี) ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ก่อนและหลังการทดลองใช้วิธีการสอนแบบ 4S โดยใช้ t - test (Wongrattana, 2010)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน

จากแผนการจัดการเรียนรู้ โดยวิธีการสอนแบบ 4S เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์ รวม 12 สัปดาห์ ตามแบบแผนการสอนแบบ 4S ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 นำเสนอสิ่งเร้า (Stimulus) ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมความพร้อม (Start) ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติ (Step) และขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลงานและประเมิน (Star) ผลการวิจัยมีดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเสนอสิ่งเร้า (Stimulus) เป็นขั้นที่ต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ สร้างแรงจูงใจ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถออกแบบการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ซึ่งอยู่ในช่วงสัปดาห์ที่ 1 – 2 ของการจัดการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ ลักษณะ รูปแบบ และองค์ประกอบต่าง ๆ ในการสร้างงาน พร้อมกับเปิดคลิป VDO การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ชุด สมุทรานารี และชุดพลเมืองเป็นใหญ่ให้ผู้เรียนดู เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่จะสร้างสรรค์หรือออกแบบการแสดง จากการสังเกตพบว่า ผู้เรียนให้ความสนใจกับการดูคลิป VDO มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ ลักษณะการแสดง และการนำอุปกรณ์มาใช้ประกอบในการแสดง

จากที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่า ขั้นนำเสนอสิ่งเร้าโดยการเปิดคลิป VDO การแสดงให้ผู้เรียนดูสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ได้ แต่ยังไม่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุข ให้กับผู้เรียน เนื่องจากเป็นขั้นเริ่มต้นของการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมความพร้อม (Start) เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนต้องวางแผน วางรูปแบบ เตรียมความพร้อมเพื่อสร้างสรรค์และฝึกการแสดง อยู่ในช่วงสัปดาห์ที่ 3 – 5 ของการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนแต่ละกลุ่มมีการประชุม วางแผน วางรูปแบบของการแสดงภายในกลุ่มของตน เพราะเมื่อได้ออกแบบการแสดงแล้วทุกคนต้องเตรียมความพร้อมของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องรูปแบบที่นำมาสร้างสรรค์ อุปกรณ์ที่ต้องใช้ประกอบการแสดง เสียงเพลงที่ต้องตัดต่อ เพื่อให้การฝึกซ้อมการแสดงมีความพร้อมมากที่สุด ผู้เรียนให้ความสนใจและมีการเตรียมความพร้อมเป็นอย่างดี โดยนำเสนอรูปแบบและแนวทางการสร้างสรรค์แบบสมัยใหม่ นำการแสดงรำไทย การเต้น การเล่นดนตรี และการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ มาผสมผสานในการสร้างสรรค์การแสดง

จากที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่า ขั้นเตรียมความพร้อม (Start) ยังไม่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุข ของผู้เรียนเท่าที่ควร เนื่องจาก ผู้เรียนบางกลุ่มมีสีหน้าท่าทางแสดงถึงความวิตกกังวล ผู้เรียนบางคนมีพฤติกรรมไม่ให้ความร่วมมือในการคิดทำท่า ทำให้เริ่มท้อใจ และวิตกกังวลถึงผลงานที่จะออกมา แต่สำหรับกลุ่มที่มีความพร้อมก็จะมีความสุข สังเกตได้จากสีหน้า ท่าทางและรอยยิ้ม

ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติ (Step) ขั้นนี้เป็นการลองฝึกทดลองถูก และเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกความคิดสร้างสรรค์ ฝึกทักษะทางการคิดสร้างงาน สร้างการแสดง และยังส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่ม ยอมรับ ยกย่อง ชื่นชม คอยให้คำแนะนำเพื่อไปพัฒนาและปรับปรุงการฝึกซ้อมหรือการแสดงของตนเอง อยู่ในช่วงสัปดาห์ที่ 4 – 11 ของการจัดการเรียนรู้ โดยในสัปดาห์ที่ 4 – 6 ของการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนบางกลุ่มยังคิดทำท่า และหารูปแบบใช้ในการแสดงไม่ได้ ไม่รู้จะนำเสนอสร้างสรรค์ ยังขาดความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม หลายคนยังนิ่งเฉย ไม่กล้าแสดงออก เพราะยังรู้สึกเขินอายเพื่อน ๆ แต่คนที่กล้าจะแสดงออกอย่างเต็มที่ บางกลุ่มยังหาแนวทางในการสร้างสรรค์ไม่ได้ โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นผู้ชายล้วนจะ

กังวลและรู้สึกเบื่อ ผู้วิจัยจึงสอบถามได้คำตอบว่าไม่มีความกดดันในด้านนี้ ผู้วิจัยจึงให้คำแนะนำว่าเราไม่กดดันด้านรำไทยก็สามารถนำลีลาการเต้นแบบอื่นมาใช้ประกอบการสร้างสรรค์ในการแสดงได้ไม่จำกัดว่าต้องรำอย่างเดียว นักเรียนก็ยังไม่เข้าใจ ผู้วิจัยจึงให้ผู้เรียนหาข้อมูลเพิ่มเติมจากคลิปการสร้างสรรคฺ์หลาย ๆ คลิปเพื่อมาใช้เป็นแนวทางในการประยุกต์ในกับการแสดงของกลุ่มตนเอง บางกลุ่มมีการสนทนา แลกเปลี่ยนความคิด และนำเสนอความคิดของตนเองให้เพื่อนได้ฟังได้ดูเป็นตัวอย่างและทดลองปฏิบัติกัน มีการนำท่ารำท่วงท่า และภาษาท่าทางนาฏศิลป์มาใช้ในการสร้างสรรค์ หลายคนแสดงออกมาด้วยความสวยงามและถูกแบบแผนทางนาฏศิลป์ไทย ในสัปดาห์ที่ 7 ของการจัดการเรียนรู้ พบว่า ทุกกลุ่มเริ่มแสดงท่าทางออกมาด้วยความภาคภูมิใจ บางกลุ่มแสดงออกถึงความพอใจที่ตนเองได้มีโอกาสสร้างสรรค์ ออกแบบท่าทางการแสดง บางคนมีความตั้งใจ ทุ่มเทในการซ้อม มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดกันระหว่างเพื่อนในกลุ่มและในช่วงที่นักเรียนหยุดพัก การซ้อม นักเรียนจะนั่งฟังเพลงและร้องคลอตามเบา ๆ มีการเคาะจังหวะตามสร้างสนุกสนานร่วมกันระหว่างกลุ่ม ในสัปดาห์ที่ 8 ของการจัดการเรียนรู้ พบว่า หลายคนเริ่มแสดงท่าทางอย่างมั่นใจขึ้นกว่าเดิมและภูมิใจในการแสดงออก เพราะทุกคนเริ่มมีความชำนาญในการแสดงท่าทางเพิ่มขึ้น และเมื่อเห็นเพื่อนกลุ่มอื่นแสดง กลุ่มของตนเองเริ่มวางแผนและหารูปแบบการแสดงที่แปลกไปและพยายามทำให้กลุ่มของตนเองไม่ซ้ำแบบกับกลุ่มของเพื่อน ในสัปดาห์ที่ 9 ของการจัดการเรียนรู้ พบว่า แต่ละกลุ่มเริ่มหาแนวทางการแสดงสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ เริ่มหาอุปกรณ์เสริมเพิ่มเติมลงไปในการแสดง บางกลุ่มพอเห็นกลุ่มเพื่อนกระตือรือร้น ในการแสดง จึงทำให้กลุ่มของตนเองพยายามหารูปแบบวิธีการแสดงสมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้เพิ่มอีก สัปดาห์นี้สังเกตเห็นว่านักเรียนเริ่มมีการพูดจาหยอกล้อกับเพื่อนกลุ่มอื่น จนกลายเป็นเรื่องสนุกสนานกันในช่วงการฝึกซ้อม ผู้เรียนเริ่มมีความสุขกับการได้แสดงท่าทาง ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นได้จากสีหน้าและแววตาที่เต็มไปด้วยความสุข รอยยิ้ม เสียงหัวเราะ และเสียงกระซิบเข้าหูกัน ในสัปดาห์ที่ 10 ของการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนหลายคนเริ่มกล้าแสดงออกและมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น สังเกตได้จากแต่ละคนได้นำท่าทางที่ตนเองคิดหรือสร้างสรรค์มาเต้นให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มช่วยกันดูและเลือกท่าที่เหมาะสมและเข้ากับเพลงได้มากที่สุด น้ำเสียงที่บ่งบอกถึงความภูมิใจในการนำเสนอท่าทางกันภายในกลุ่ม จากการที่ได้สังเกตเห็นการฝึกซ้อมของผู้เรียน พบว่า หลาย ๆ คนต่างนำเสนอท่ารำที่ตนเองคิดมา จึงเกิดการโต้เถียงกันบ้างภายในกลุ่มแต่สุดท้ายก็สามารถตกลงกันได้ทำให้รู้สึกพอใจ และมีความสุข สนุกสนานในการฝึกซ้อมมากขึ้น ในสัปดาห์ที่ 11 ของการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนเกือบทุกคนต่างแสดงท่าทางอย่างมั่นใจ มีความภาคภูมิใจ และออกลีลาท่าทางได้อย่างสวยงามเหมาะสม เพราะทุกกลุ่มเริ่มมีความชำนาญในการแสดงออกท่าทาง และเหมือนตนเองได้ปลดปล่อยพลังออกมา ทุกกลุ่มพอใจในสิ่งที่เพื่อน ๆ แสดงออกมาถึงแม้ว่าท่าทางอาจจะยังไม่งดงาม หรือท่าทางบางท่าอาจผิดไปจากท่ารำมาตรฐานไปบ้างแต่ทุกคนก็พอใจกับการแสดงของตนเองและเพื่อน ๆ ในกลุ่มที่ได้แสดงออกมา และมีการให้กำลังใจกันและกัน มีการชวนหยอกล้อ ทำท่าเลียนแบบท่าทางของเพื่อนให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มดูจนเกิดรอยยิ้มและความสนุกสนาน

จากที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่า ขั้นฝึกปฏิบัติ (Step) ในช่วงสัปดาห์ที่ 4 – 6 ยังไม่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุข ของนักเรียนเท่าที่ควร เนื่องจากผู้เรียนยังหาแนวทางในการสร้างสรรค์ไม่ได้ เกิดความกังวลและรู้สึกเบื่อ แต่บางกลุ่มมีความสุข สนุกกับการแสดง ส่วนในช่วงสัปดาห์ที่ 7 – 11 ของการจัดการเรียนรู้ เริ่มส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุข ของนักเรียนมากยิ่งขึ้น เนื่องจาก ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติท่าทาง ได้ลองผิดลองถูก มีการฝึกซ้อมด้วยความสนุกสนาน โดยสังเกตเห็นได้จาก รอยยิ้ม สีหน้า ท่าทางที่ผู้เรียนแสดงออกมา ทำให้ไม่มีความกังวลในการสร้างสรรค์ผลงาน และมีความสุขในการแสดง

ขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลงานและประเมิน (Star) เป็นขั้นสุดท้ายที่ให้ผู้เรียนต้องนำเสนอการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ของตนเอง บนเวที ซึ่งเป็นสัปดาห์ที่ 12 ของการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนทุกคนมีการเตรียมความพร้อมเป็นอย่างดี มาก่อนเวลา มีการจัดเตรียมเครื่องแต่งกายและจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดงกันอย่างกระตือรือร้น โดยผู้วิจัยได้ทำการสอบถามผู้เรียนแต่ละกลุ่มและได้คำตอบในทิศทางเดียวกันว่าพร้อมและมั่นใจมาก นอกจากนั้นผู้วิจัยยังสังเกตเห็นปฏิริยาของผู้เรียนทุกคนที่พยายามทำหน้าที่ของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นท่าทางที่ใช้ในการแสดง การถ่ายทอดอารมณ์ในการแสดง การแสดงสีหน้าท่าทางที่สื่อออกมาให้เห็นได้ชัด การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้กำลังใจกันในกลุ่มของตนเอง และการให้กำลังใจกับเพื่อนกลุ่มอื่น ในระหว่างการแสดง ผู้เรียนหลายคนแสดงให้เห็นถึงความภาคภูมิใจในตนเอง ทุกคนแสดงออกมาอย่างเต็มศักยภาพของตนเองเพื่อได้ปลดปล่อยความเป็นตัวตนของตัวเองออกมา และเมื่อแสดงเสร็จเกือบทุกคนมีรอยยิ้มที่แสดงออกมาถึงความสุขที่ได้แสดง ยังมีเพื่อนปรบมือส่งเสียงให้กำลังใจ ผู้เรียนจะมีสีหน้าแววตาที่เปี่ยมไปด้วยความสุขอย่างเห็นได้ชัดเจนน อีกสิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจ คือ ได้เห็นการสร้างสรรคผลงานที่ไม่คิดว่าผู้เรียนจะสามารถแสดงออกมาได้เป็นอย่างดี จากการสอบถามผู้เรียนถึงการสร้างสรรค์การแสดงส่วนใหญ่กล่าวว่า เป็นรูปแบบการเรียนที่ไม่เคยเรียนมาเพราะปกติเวลาเรียนนาฏศิลป์จะต้องรำไทยและปฏิบัติท่ารำตามอาจารย์ผู้สอนหรือตามหลักนาฏศิลป์ไทยตลอด แต่การเรียนนาฏศิลป์ในครั้งนี้ได้เป็นผู้ออกแบบการแสดงเอง ได้เลือกกลุ่ม เลือกเพื่อนที่ตนเองสนิทมาทำงานร่วมกัน ได้ออกแบบการแสดงร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน จึงทำให้รู้สึกดีและกล้าที่จะแสดงออกมาอย่างเต็มที่ ได้เพิ่มความสามารถของตนเอง และที่สำคัญเป็นสิ่งที่ผู้เรียนไม่เคยแสดงมาก่อน ตอนแรกอาจกังวลบ้างว่าจะแสดงได้หรือไม่ แต่พอได้ลองแสดงก็สามารถทำได้ และหลังจากการแสดงผลงานเป็นที่เรียบร้อย ผู้วิจัยให้ผู้เรียนทำแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิตอีกครั้ง เพื่อประเมินว่ามีความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด

จากที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่า ขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลงานและประเมิน (Star) สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุขได้ เนื่องจากผู้เรียนแสดงออกถึงความสุขผ่านผลงานการแสดงของตนเอง สังเกตได้จากรอยยิ้ม ที่แสดงออกบนสีหน้า ท่าทางของผู้เรียน รวมถึงผลจากการทำแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต หลังจากที่ผู้เรียนแสดงผลงานเป็นที่เรียบร้อยแล้วซึ่งแสดงไว้ในส่วนที่ 2

ส่วนที่ 2 ความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ก่อนและหลังการการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์

ความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุข	<i>N</i>	\bar{x}	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p-value</i>
ก่อนทดลอง	130	42.72	5.58	9.0618	.000
หลังทดลอง	130	48.21	5.83		

หมายเหตุ : $p \leq .01$

จากตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ พบว่า ก่อนทดลองมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 42.72 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 5.58 หลังทดลองมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 48.21 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 5.83

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ พบว่า คะแนนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ด้านย่อยภูมิใจตนเอง ก่อนและหลังการทดลองใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์

ด้านย่อยภูมิใจตนเอง	<i>N</i>	\bar{X}	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p-value</i>
ก่อนทดลอง	130	10.28	1.76	7.2200	.000
หลังทดลอง	130	11.66	1.83		

หมายเหตุ : $p \leq .01$

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ พบว่า ก่อนทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.28 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 1.76 หลังทดลองมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 11.66 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 1.83

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ พบว่า คะแนนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ด้านย่อยพอใจชีวิต ก่อนและหลังการทดลองใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์

ด้านย่อยพอใจชีวิต	<i>N</i>	\bar{X}	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p-value</i>
ก่อนทดลอง	130	16.94	2.90	6.0914	.000
หลังทดลอง	130	18.97	2.84		

หมายเหตุ : $p \leq .01$

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ พบว่า ก่อนทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.94 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 2.90 หลังทดลองมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 18.97 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 2.84

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ พบว่าคะแนนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ด้านย่อยสุขสงบทางใจ ก่อนและหลังการทดลองใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์

ด้านย่อยสุขสงบทางใจ	<i>N</i>	\bar{X}	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p-value</i>
ก่อนทดลอง	130	15.55	2.53	6.3118	.000
หลังทดลอง	130	17.53	2.98		

หมายเหตุ : $p \leq .01$

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ พบว่า ก่อนทดลองมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 15.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*SD*) เท่ากับ 2.53 หลังทดลองมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 17.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (*SD*) เท่ากับ 2.98

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ พบว่าคะแนนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผล

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน

จากแผนการจัดการเรียนรู้ โดยวิธีการสอนแบบ 4S เรื่อง การแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 คาบ/สัปดาห์ รวม 12 สัปดาห์ ตามแบบแผนการสอนแบบ 4S ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 นำเสนอสิ่งเร้า (Stimulus) ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมความพร้อม (Start) ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติ (Step) และขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลงานและประเมิน (Star) ผลการวิจัย สรุปได้ว่า

ขั้นที่ 1 นำเสนอสิ่งเร้า (Stimulus) การเปิดคลิป VDO การแสดงให้ผู้เรียนศึกษา สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ได้ แต่ยังไม่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุข ให้กับผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นเตรียมความพร้อม (Start) ยังไม่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุข ของผู้เรียนเท่าที่ควร เนื่องจาก ผู้เรียนบางกลุ่มมีสีหน้าท่าทางแสดงถึงความวิตกกังวล ผู้เรียนบางคนมีพฤติกรรมไม่ให้ความร่วมมือในการคิดทำท่า ทำให้เริ่มท้อใจ และวิตกกังวลถึงผลงานที่จะออกมา แต่สำหรับกลุ่มที่มีความพร้อมก็จะดูมีความสุข สังเกตได้จากสีหน้า ท่าทางและรอยยิ้ม

ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติ (Step) การจัดการเรียนรู้ในขั้นนี้เริ่มส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียน โดยเฉพาะในช่วงสัปดาห์ที่ 7 – 11 ของการจัดการเรียนรู้ เริ่มส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุขของนักเรียนมากยิ่งขึ้น เนื่องจาก ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติท่าทาง ได้ลองฝึกทดลองถูก มีการฝึกซ้อมด้วยความ

สนุกสนาน โดยสังเกตเห็นได้จาก รอยยิ้ม สีหน้า ท่าทางที่ผู้เรียนแสดงออกมา ทำให้ไม่มีความกังวลในการสร้างสรรค์ผลงาน และมีความสุขในการแสดง

ขั้นที่ 4 ขั้นนำเสนอผลงานและประเมิน (Star) การจัดการเรียนรู้ในขั้นนี้ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ด้านสุขได้เป็นอย่างดี เนื่องจากผู้เรียนแสดงออกถึงความสุข ผ่านสีหน้า ท่าทาง รอยยิ้ม อย่างชัดเจนทั้งในระหว่างการนำเสนอผลงานการแสดงของผู้ตนเอง และระหว่างชมการแสดงของเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ

ส่วนที่ 2 ความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์

ผลการศึกษา สรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์หลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์สูงกว่าก่อนการใช้วิธีการสอนแบบ 4S อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อแยกเป็นรายด้าน สรุปได้ว่า

ด้านย่อยภูมิใจตนเอง ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนักเรียน หลังการทดลองใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ นักเรียนมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ด้านย่อยภูมิใจตนเอง เพิ่มขึ้น อยู่ในเกณฑ์ปรกติ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ พบว่า คะแนนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านย่อยพอใจชีวิต ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนักเรียน หลังการทดลองใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ นักเรียนมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ด้านย่อยพอใจชีวิต เพิ่มขึ้น อยู่ในเกณฑ์ปรกติ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ พบว่า คะแนนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ด้านย่อยสุขสงบทางใจ ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมของนักเรียน หลังการทดลองใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ นักเรียนมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ ด้านย่อยสุขสงบทางใจ

เพิ่มขึ้น อยู่ในเกณฑ์ปรกติ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนและหลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์ พบว่า คะแนนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เห็นได้ว่า การใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชานาฏศิลป์เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน เป็นลักษณะการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่ต่างไปจากเดิม เนื่องจากโดยปกติการเรียนการสอนนาฏศิลป์ส่วนใหญ่จะเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติท่ารำ ตามอาจารย์ผู้สอนที่วางรูปแบบไว้เป็นแบบอย่างตามขั้นตอน นักเรียนปฏิบัติท่ารำตามอาจารย์ผู้สอนอาจมีได้บ้างไม่ได้บ้างตามความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ (National Board of Education, 2000) ที่กล่าวว่า ในปัจจุบันการเรียนการสอนทางนาฏศิลป์ยังไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายได้ ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนใช้วิธีการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางใช้วิธีการถ่ายทอดที่จำเริญทำให้ผู้เรียนเคยชินต่อการทำตาม เชื่อฟัง นิ่ง และสอดคล้องกับ (Samakbutr, 1995) ที่กล่าวว่า การฝึกปฏิบัตินาฏศิลป์ตั้งแต่สมัยโบราณผู้ถ่ายทอดมีจุดหมายให้ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับรู้จากครูอาจารย์แต่เพียงอย่างเดียว ในการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์ เรื่อง นาฏศิลป์สร้างสรรค์นั้น ผู้เรียนได้นำแสดงความสามารถทางความคิด ในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยใช้ความรู้ทางด้านนาฏศิลป์ที่เคยเรียนนำมาประยุกต์ต่อยอดกับการแสดงในรูปแบบต่างๆ จนเกิดเป็นการแสดงในรูปแบบใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับ (Chuchuen & Wanichwattanaworachai, 2015) การสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองของมนุษย์ในการรับรู้เรียนรู้และเกิดเขavnปัญญาไหวพริบทำให้สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งที่ประทับใจหรือจินตนาการที่พึงพอใจของตน

และเกิดแรงบันดาลใจ ให้มีความพยายามประยุกต์สร้างสิ่งใหม่ โดยอาศัยกระบวนการความคิด ทฤษฎีและหลักการคิดพิจารณาดำเนินการสร้างให้เกิดผลงานขึ้นจากความคิดนั้น ที่ต้องอาศัยความชำนาญ ความรู้ เชวชาญ ปัญญา ไหวพริบ จินตนาการ และแรงบันดาลใจของมนุษย์ร่วมกัน จึงจะเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ การนำวิธีการสอนแบบ 4S มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาทัศนศิลป์นั้น สามารถช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาขีดความสามารถของตนเองและพัฒนาทักษะทางการแสดงทั้งในรูปแบบการรำยาแบบไทยและการเต้นในแบบสากล อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและเพื่อนที่ได้ทำงานร่วมกัน ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการที่ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนานกับการแสดงร่วมกัน กับเพื่อน และสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความฉลาดทางอารมณ์ที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ (Petchsri, 2018) ที่กล่าวว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4S มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาวิเคราะห์รูปแบบ เอกลักษณ์ ลีลา ท่ารำของการแสดงแต่ละประเภท มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะการรำตามแบบและทักษะการคิดท่ารำโดยการใช้ความรู้ในสิ่งที่พื้นฐานและพัฒนาไปจนถึงการคิดท่ารำด้วยตนเองอย่างอิสระ เน้นบรรยากาศในห้องเรียนให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นอิสระไม่ถูกควบคุมด้วยระเบียบวินัยหรือการวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดใหม่ๆ แปลกๆ ของตนเอง และสอดคล้องกับ Yuttawisuthi (2000) ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถส่วนหนึ่งของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึกของตนเองและนำเอาพลังแห่งอารมณ์และความรู้สึกนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพทำให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้วย ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี มีความสุขสามารถเผชิญกับความคับข้องใจแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างราบรื่นควบคุมตนเองได้ จากผลของความฉลาดทางอารมณ์หลังการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในวิชาทัศนศิลป์ของนักเรียนสูงกว่าก่อนการใช้วิธีการสอนแบบ 4S ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านย่อยภูมิใจตนเอง ด้านย่อยพอใจชีวิต ด้านย่อยสุขสงบทางใจ เห็นได้ว่า การที่ผู้เรียนแสดงออกถึงความสุข ผ่านสีหน้า ท่าทาง รอยยิ้ม อย่างชัดเจนทั้งในระหว่างการนำเสนอผลงานการแสดงของผู้ตนเอง และระหว่างชมการแสดงของเพื่อนกลุ่มอื่น ๆ นั้นเกิดจากการที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติท่าทาง ได้ลองผิดลองถูก ได้ฝึกซ้อม และทำงานร่วมกับเพื่อนด้วยความสนุกสนาน ไม่มีความกังวล ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจกันและให้กำลังใจเพื่อนกลุ่มอื่น ทุกคนสามารถแสดงออกมาอย่างเต็มศักยภาพของตนเอง ทุกคนมีรอยยิ้มที่แสดงออกมาถึงความสุขและมีสีหน้าแววตาที่เปี่ยมไปด้วยความสุขอย่างเห็นได้ชัด สอดคล้องกับ Ministry of Education (2007, as cited in Ploysophon, 2013) ที่กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ที่มีส่วนให้เกิดความสำเร็จในการทำงาน คือ ความสามารถด้านการพัฒนาสายสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การที่เด็กจะเรียนดี มีอนาคตที่ดี นอกจากความสามารถทางวิชาการแล้ว ยังต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ อีกมาก ความฉลาดทางอารมณ์นั้นส่งผลให้บุคคลนั้นเป็นคนที่มีความมั่นใจ มองโลกในแง่ดี มีความสุข ความพอใจ และยอมรับได้กับสภาพที่เป็นอยู่ และสอดคล้องกับ (Jinda, 2019) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญเป็นอย่างมากในรูปแบบสังคมสมัยใหม่ที่เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือนำชีวิตในสังคมสมัยใหม่ที่มีความรวดเร็วทางข้อมูลข่าวสารสูง ทั้งการรับและการตอบสนอง นอกจากการคิดวิจารณ์ญาณที่ความสำคัญแล้ว ความฉลาดทางอารมณ์เป็นส่วนประกอบสำคัญอย่างยิ่งในการประกอบการคิดและตัดสินใจในรูปแบบสังคมปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้งาน

- ควรเพิ่มการวัดประเมินระหว่างการจัดกิจกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้เรียนที่มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

- ควรมีการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์กับผู้เรียนให้ครบทุกด้าน ได้แก่ ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มตัวอย่างครบถ้วนตามแบบประเมินของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

- ควรมีการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ระหว่างการใช้วิธีการสอนแบบ 4S กับวิธีการสอนในรูปแบบอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- Buasonth, R. (2008). *Research and development of educational innovation*. Naresuan University.
- Chinnapong, P. (2013). *Why dancing arts is important to Thai children*. Retrieved from <https://mgronline.com/qol/detail/9560000137042>.
- Chuchuen, T., & Wanichwattanaworachai, S. (2015). The development of student development activities on creative dancing arts. *Thai-Myanmar Relations For elementary school students. Veridian E-Journal, Thai edition, Humanities, Social Sciences and Arts*, 8(1), 248-261.
- Jinda, A. (2019). *The development of an art teaching model, analyzing 3 aspects to promote critical thinking and emotional intelligence for undergraduate students Visual Arts Faculty of Fine and Applied Arts* [Doctor of Education, Dhurakij Pundit University].
- Jintalai, W. (2017). *Creation of dancing arts activities. develop students' creativity Grade 1, Wat Tan En School (Sophonchanupatham)* [Master of Education, Srinakharinwirot University].
- Kartharat, T., & Pattayanon, P. (2018). The use of dancing arts activities with the SMILE learning management model. *Pattanasil Academic Journal*, 2(Special), 71.
- Ministry of Education. (2003). *The Emotional Intelligence Handbook* (8 ed.). Printing House of the Agricultural Cooperatives Association of Thailand: Nonthaburi
- Ministry of Education. (2008). *Learning management manual for art learning subjects*. Bangkok: Teachers Council Ladprao Printing House.
- Ministry of Public Health, R. I. (2016). *A handbook for caring for school-aged children with behavioral-emotional problems. for health personnel (trial version)* (2 ed.): Printing House of the Agricultural Cooperative Society of Thailand Limited.
- National Board of Education, O. (2000). *Reforming the learner's learning is the most important*. Bangkok: Learning Reform Subcommittee Office of the National Education Commission.

- Petchsri, W. (2018). The development of learning management model 4S strand 3 dramatic art grade 5. *Ubon Ratchathani Research and Evaluation Journal*, 7(1), 21-30.
- Phinyopphanuwat, R. (2013). *Sampling Design - Office of Registration and Measurement*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University.
- Ploysophon, A. (2013). *Group Counseling Based on Reasons, Emotions and Behaviors Using Music as a Media for Developing Emotional Intelligence and Cognitive Skills Social media of adolescents in Bangkok* [Master of Arts, Kasetsart University].
- Samakbutr, P. (1995). *The concept of inventing the dancing posture*. Udon Thani: Department of Dramatic Arts Faculty of Humanities, Udon Thani Rajabhat Institute.
- Sithisamarn, S. (Producer). (2021). *Reducing tensions of children studying online*. Retrieved from <https://mgronline.com/qol/detail/9640000065988>.
- Srisa-Ard, B. (2013). *Statistical Methods for Research* (5 ed. Vol. 1). Bangkok: Suweeriyasan.
- Wongrattana, C. (2010). *Techniques for using statistics for research*. Bangkok: Thep created printing.
- Yuttawisuthi, S. (2000). EQ and success in life. *Journal of Phrapokklao College of Nursing Chanthaburi*, 11(1), 38-42.